

ዳኞች፡-አልማው ወሌ

ዓሊ መሐመድ

ረታ ቶሎሳ

አዳነ ንጉሴ

ሙስጠፋ አህመድ

አመልካች፡- የኢትዮጵያ ንግድ ባንክ የቀረበ የለም

ተጠሪ፡ -አቶ ሞላ እርቁ ቀረቡ

መዝገቡ ተመርምሮ ተከታዩ ፍርድ ተሰጥቷል።

ፍ ር ድ

ጉዳዩ ለፍርድ አፈጻጸም የተያዘ ንብረት በሁለተኛ ጊዜ በሀራጅ ሊሸጥ የሚችልበትን ዋጋ መጠን የሚመለከት ሲሆን ክርክሩ የተጀመረው የአሁኑ አመልካች ባሁኑ ተጠሪ ላይ በኢ.ሊ.ባቦር ዞን ከፍተኛ ፍርድ ቤት ባስከፈተው የአፈጻጸም መዝገብ ነው። አመልካች ለተጠሪ ብድር ሰጥቶ በብድር ውሉ መሰረት ባለመክፈሉ ክስ መስርቶባቸው ተጠሪ የተበደሩትን ገንዘብና እና ወለድ ከወጪ እና ኪሳራ ጋር ለአመልካች እንዲከፍሉ ተብሎ ተወስኖ አፈጻጸሙ በዚህ ውሳኔ መሰረት ቀጥሎ የተጠሪ የተለያዩ ንብረቶች ተሸጠው ለእዳው ገቢ የሆኑ ቢሆንም ብር 209,000.00(ሁለት መቶ ዘጠኝ ሺህ ብር) በመቅረቱ ይህንኑ የገንዘብ መጠን ለማስፈጸም ንብረትነቱ የተጠሪ መሆኑ በተረጋገጠና በኢ.ሊ.ባቦር ዞን ጮራ ወረዳ ክልል ውስጥ የሚገኝ ባህርዛፍ አመልካች ለፍርዱ ማስፈፀሚያነት እንዲሸጥለት አመልክቶ ባህርዛፍ ብር 125,500.00(አንድ መቶ ሃያ አምስት ሺህ ብር) ተገምቶ ቀርቧል። ከዚህም በኋላ ለ 1ኛ ጨረታ በቀረበው ግምት መሰረት በሐራጅ እንዲሸጥ አፈጻጸሙን የያዘው ፍርድ ቤት በማዘዝ በ1ኛ ጫረታ ሳይሸጥ ቀርቷል። ከዚህ በመቀጠል ንብረቱ በሁለተኛ ጫረታ እንዲሸጥ ትዕዛዝ ሰጥቶ ጫረታው ሳይከፈን ቀርቶ ይህንኑ መነሻ በማድረግ ፍርድ ቤቱ ትዕዛዝ ሰጥቷል። በዚህ ጊዜ ፍርድ ቤቱ ትዕዛዝ ሲሰጥ ባህርዛፉ በ2ኛ ጨረታ ባለሙያ ባቀረበው ግምት በላይ ከፍተኛ ዋጋ ላቀረበ ተጫራች እንዲሸጥ በማለት ጠቅሷል። በዚህ ትዕዛዝ የአሁኑ አመልካች ቅር በመሰኘት ይግባኙን ለኦሮሚያ ክልል ጠቅላይ ፍርድ ቤት አቅርቦ ግራ ቀኙ ከተከራከሩ በኋላ የስር ፍርድ ቤት የሰጠው ትዕዛዝ ጸንቷል። የአሁኑ የሰበር አቤቱታ የቀረበውም ይህንኑ ውሳኔ በመቃወም ለማስለወጥ ነው። የአመልካች የሰበር አቤቱታ መሰረታዊ ይዘትም የተጠሪ ንብረት በሁለተኛ ጫረታ ሲሸጥ ከባለሙያ ግምት በላይ በተገኘ ከፍተኛ ዋጋ እንዲሸጥ ተብሎ መታዘዙ የፍ/ብ/ሥ/ሥ/ሕ/ቁጥር 428 ድንጋጌን ያሳገናዘበ እና የዞኑ ከፍተኛ ፍርድ ቤት ሁለተኛ ጫረታ የሚካሄድበትን አግባብ በተመለከተ ከፍተኛ ዋጋ ለአቀረበ የሚል ሁኖ እያለ ይኼው ትዕዛዝ በበላይ ፍርድ ቤት ባልተሻሻለበት በራሱ ችሎቱ መለወጡ ያላግባብ ነው በማለት መከራከሩን የሚያሳይ ነው። አቤቱታው ተመርምሮም በዚህ ችሎት እንዲታይ የተደረገ ሲሆን ለተጠሪ ጥሪ ተደርጎላቸው ቀርበውም ግራ ቀኙ በዕሉፍ እንዲከራከሩ ተደርጓል።

የጉዳዩ አመጣጥ አጠር ባለመልኩ ከላይ የተገለጸው ሲሆን ይህ ችሎትም የግራ ቀኙን ክርክር ለሰበር አቤቱታው መነሻ ከሆነው ውሳኔ እና አግባብነት ካላቸው ድንጋጌዎች ጋር በማገናዘብ ጉዳዩን በሚከተለው መልኩ

መርምረናል። እንደመረመረው እንዲሸጥ የታዘዘው የተጠሪ ንብረት በሁለተኛ ጫራታ የሚሸጥ ከሆነ ከግምት በላይ ከፍተኛ ዋጋ ነው መሸጥ ያለበት ተብሎ መወሰኑ ባግባቡ ነው? ወይስ አይደለም? የሚለው ነጥብ በጭብጥነት ሊታይ የሚገባው ሁኖ አግኝቶታል። ከክርክሩ ሂደት መገንዘብ የተቻለው ተጠሪ ለላባቸው እዳ ንብረታቸው የሆነው ባህርዛፍ እንዲሸጥ ትእዛዝ ተሰጥቶ በ1ኛው ጫራታ ገዥ ባለመገኘቱ በሁለተኛ ጫራታ እንዲሸጥ የታዘዘ መሆኑን፣ በዚህ ጊዜ ንብረቱ ሲሸጥ ግን በ2ኛ ጫራታ ባለሙያ ባቀረበው ግምት በላይ ከፍተኛ ዋጋ ላቀረበ ተጫራች ንብረቱ እንዲሸጥ ተብሎ በበታች ፍርድ ቤቶች መወሰኑን ነው።

በመሰረቱ የመጀመሪያ የጨረታ ማስታወቂያ ወጥቶ ገዥ አለመቅረቡ ከተረጋገጠ በፍ/ብ/ሥ/ሥ/ሕ/ቁጥር 428(1) እንደተመለከተው ድጋሚ ጨረታ እንዲወጣ ማድረግ የግድ አስፈላጊ ነው። በመጀመሪያው ጫራታ ማስታወቂያ በተገለፀው የዋጋ ግምት መነሻ ተጫራች ካልቀረበ በፍ/ብ/ሥ/ሥ/ሀ/ቁጥር 428(1) መሰረት ድጋሚ ማስታወቂያ በማውጣት በሁለተኛ ጫራታ እንደሚደረግ፣ ንብረቱም የሚሸጠው በሁለተኛ ጫራታ ማስታወቂያ ጥሪ መሰረት ውድድር በማድረግ ከፍተኛ ዋጋ ላቀረበው ተጫራች እንደሆነ ተጠቃሽ ድንጋጌ ያሳያል። በድንጋጌው "----- ከፍተኛ ዋጋ ለሚያቀርብ ተጫራች-----" የሚለው ሐረግም የሚያስገነዝበው በመጀመሪያ ጫራታ ጊዜ በግምቱ መነሻ ተጫራች ያልቀረበ በመሆኑ የፍርድ ባለሙያውም በፍርድ ያገኘው ውሳኔ እንዲፈፀምለት፣ ባለአዳውም ያለበትን ግዴታ እንዲወጣ ማድረግ ይቻል ዘንድ በሁለተኛ ጫራታ ጊዜ ፍርድ ቤቱ ባለሙያ በገመተው ዋጋ መነሻ ሳይገደብና ከዚያም ባነሰ የዋጋ መነሻ ጫራታ ሊደረግ እንደሚችልና ንብረቱም ሊሸጥ የሚችለው ከተወዳዳሪዎች ከፍተኛ ዋጋ ላቀረበው ተጫራች መሆኑን ነው። እንዲህም ሲሆን ይህ በውድድሩ ጊዜ የተገኘው ከፍተኛ የተባለው ዋጋም በመጀመሪያ ጫራታ ጊዜ ከተመለከተው የዋጋ መነሻ ዝቅ ሊል እንደሚችል መታወቅ አለበት እንጂ ፍርድ ቤት በሁለተኛ ጫራታ ጊዜም ዋጋው ከባለሙያው ግምት ሊያንስ አይገባም በማለት የሚገድበው አይደለም። በሁለተኛ ጫራታ ባለሙያ ባቀረበው ግምት በላይ በተገኘ ከፍተኛ ዋጋ ላቀረበ ተጫራች እንዲሸጥ የግድ ማድረግ የንብረቱ ዋጋ የባለሙያውን ግምት ካልደረሰ ንብረቱ የሚሸጥበት ሁኔታ እንዳይኖር በማድረግ ባለገንዘቡ ገንዘቡን እንዳያገኝ፣ ባለአዳውም ግዴታውን እንዳይወጣ የማድረግ ውጤትን የሚያስከተል በመሆኑ የፍርድ አፈፃፀም ስርዓት የሚቀበለው አካሄድ ነው ተብሎ አይታሰብም። ስለሆነም የበታች ፍርድ ቤቶች የተጠሪ ንብረት በሁለተኛ ጫራታ ሲሸጥ ባለሙያ ባቀረበው ግምት በላይ በተገኘ ከፍተኛ ዋጋ ላቀረበ ተጫራች እንዲሸጥ በማለት የሆጡት የአፈፃፀም ትዕዛዝ ለጉዳዩ ቀጥተኛ ተፈፃሚነት ያለው የፍ/ብ/ሥ/ሥ/ሕ/ቁጥር 428(1) ድንጋጌ ያላስቀመጠው መስፈርት መሰረት ያደረገ በመሆኑ መሰረታዊ የሆነ የሕግ ስህተት ያለበት ሁኖ ስለአገኘን ተከታዩን ወስነናል።

ው ማ ኔ

1. በኢ.ሊ.ባቡር ዞን ከፍተኛ ፍርድ ቤት በመ/ቁጥር 06920 ሰኔ 25 ቀን 2004 ዓ/ም ተሰጥቶ በኦሮሚያ ብሔራዊ ክልላዊ መንግስት ጠቅላይ ፍርድ ቤት ይግባኝ ሰሚ ችሎት በመ/ቁጥር 153062 ጥር 14 ቀን 2005 ዓ/ም የፀናው የአፈጻጸም ትዕዛዝ በፍ/ብ/ሥ/ሥ/ሕ/ቁጥር 348(1) መሰረት ተሸሯል።
2. በሁለተኛ ጨረታ ጊዜ ለፍርድ አፈጻጸም የተያዘ ንብረት ሊሸጥ የሚገባው ባለሙያ ባቀረበው ግምት በላይ በተገኘ ከፍተኛ ዋጋ ላቀረበ ተጫራች ሳይሆን ግምቱን ሳይጠብቅ ከተወዳዳሪዎች መካከል ከፍተኛ ዋጋ ላቀረበው ተጫራች ነው ብለናል።በዚህ መሰረት አፈጻጸሙን እንዲቀጥል ጉዳዩን ለኢ.ሊ.ባቡር ዞን ከፍተኛ ፍርድ ቤት በፍ/ብ/ሥ/ሥ/ሕ/ቁጥር 343(1) መሰረት መልሰን ልክንለታል።ይጻፍ።
3. በዚህ ችሎት ለተደረገው ክርክር የወጣውን ወጪና ኪሳራ የየራሳቸውን ይቻሉ ብለናል።
መዝገቡ ተዘግቷል፤ወደ መዝገብ ቤት ይመለስ ብለናል።

የማይነበብ የአምስት ዳኞች ፊርማ አለበት።

ቤ/የ